

34. Liikennelaitos ¹⁾

Toimintavuoden aikana on päähuomio kiinnitetty esikaupunkiliikenteeseen, joka vilkkaan rakennustoiminnan johdosta on voimakkaasti kasvanut. Tässä mielessä ja kun kaupunginvaltuusto on monessa yhteydessä vaatinut laitoksen toiminnan rationalisointia, jotta laitoksen tuottamat vuotuiset tappiot vähenisivät, otettiin elokuun 29 p:nä käytäntöön jo edellisenä vuonna päätetty liityntälinjajärjestelmän ensimmäinen vaihe Ruskeasuon suunnalla. Täydessä laajuudessaan olisi järjestelmä vapauttanut kalustoa, jonka liikenteessä pitämisestä aiheutuvat menot ovat arviolta 200 milj. mk vuodessa. Täten olisi saatu lisävaroja liikenteen edelleen kehittämiseen. Järjestelmä ei kuitenkaan saanut esikaupunkilaisten hyväksymistä sen vuoksi, että matkustajien oli vaihdettava kulkuvälinettä Ruskeasuolla ja että matkustaminen tuli jonkin verran hitaammaksi kuin aikaisemmin, jolloin linja-autot kuljettivat matkustajia Rautatien torilta suoraan määräpaikkaan. Tämän takia kaupunginvaltuusto menoarviokäsittelyssä luopui vuodeksi 1956 järjestelmän seuraavien vaiheiden toteuttamisesta. On selvää, että suurien säästöjen aikaansaamiseksi on myös matkustajien luovuttava erinäisistä mukavuuksistaan. Nopea ja mukava matkustaminen maksaa huomattavasti enemmän eikä sitä voida, huomioon ottaen muun muassa, että liikenne Helsingin maantieteellisestä asemasta johtuen tulee varsinkin ruuhka-aikoina aina olemaan yksisuuntaista, järjestää ilman suuria tappioita nykyisin voimassa olevilla hinnoilla.

Uusista vaunuhankinnoista mainittakoon, että vuonna 1950 tilatut 30 telimoottori-vaunua ovat valmistuneet ja että 45 vaunun tilauksen toimitus sujui ohjelman mukaisesti.

Kulunut vuosi on jälleen osoittanut, ettei laitoksen taloutta saada tasapainoon vain rationalisointitoimenpiteillä. Sitä voidaan parantaa vain itse liikenteessä toimitettavilla hyvin radikaalisilla järjestelyillä ja osaksi myös ehdotetuilla, vireillä olevilla korkoa ym. koskevilla järjestelyillä. Kaupunginvaltuuston 25. 8. 1954 hyväksymä tariffien muutos, joka matkojen pituudet huomioon ottaen olisi osapuilleen vastannut Tampereella voimassa olevaa tariffia, olisi huomattavasti lisännyt laitoksen tuloja. Mutta koska kaupunginvaltuuston päättämät lippujen hinnat, Helsingissä noudatettavaksi vaadittua sosiaalista tariffipolitiikkaa seuraten, alennettiin hintaviranomaisten toimesta suuresti, jopa eräissä tapauksissa voimassa olleita hintoja pienemmiksi, ei maaliskuun 1 p:nä voimaan tullut tariffien muutos paljoakaan parantanut liikennelaitoksen taloudellista asemaa. Lisäksi vuoden alussa tapahtunut palkkojen korotus ja vuoden lopussa henkilökunnalle maksettu kertakaikkinen hyvityskorotus vaikuttivat erittäin raskaasti lopputulokseen.

Liikennelaitoksen lautakunta

Liikennelaitoksen lautakuntaan kuuluivat puheenjohtajana kaupunginjohtaja E. v. Frenczell ja varapuheenjohtajana professori E. E. Leikola sekä jäseninä toimitsija U. E. Hakalo, johtaja J. H. Hakulinen, raitiovaununkuljettaja V. Laine, lehtori A. K. Loimara, filosofian maisteri O. E. C. Schildt, jaostopäällikkö J. Turunen sekä toimitusjohtaja J. V. Vuortama. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa toimi kiinteistöjohtaja J. A. Kivistö.

Lautakunnan kokousten lukumäärä oli vuoden kuluessa 30 ja pöytäkirjain pykäläluku 808. Lautakunnalle esitettyjen kirjeiden lukumäärä oli 812, lähetettyjen kirjeiden 404 ja lautakunnan pöytäkirjan otteiden 2 014.

¹⁾ Kertomukseen kuuluvat tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisissa vuosikirjassa.

Lautakunnan päätökset. Jäljempänä oleviin päätöksiin eivät sisälly lähete- ja väliaste-päätökset, kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen eikä palkkalautakunnan tiedoksi lähettämät päätökset, vähäpätöisistä laitoksen sisäistä työskentelyä koskevista asioista tehdyt päätökset samoin ei myöskään henkilökuntaa koskevat päätökset, paitsi mikäli ne olivat periaatteellista laatua. Päätöksistä mainittakoon mm. seuraavat, jotka koskivat: linja-autojen ja raitiovaunujen ja niiden osien hankintakysymyksiä (7. 1. 5, 8 §, 4. 2. 67 §, 18. 3. 169, 190 §, 15. 4. 244 §, 13. 5. 306 §, 12. 8. 474 §, 18. 11. 690 §); sopimusta Liikenne-mainos Oy:n kanssa, mainostusta pysäkeillä ym. (7. 1. 6 §, 7. 6. 350 §, 21. 6. 382 §); rahastajatta ajamisesta annettujen määräysten vahvistamista ja soveltamista (7. 1. 7 §, 1. 4. 211 §, 7. 10. 589 §); Valmet Oy:n liikennelaitokselle antaman ennakkomaksun vakuuden järjestelyä (4. 2. 65 §); raitiotie- ja autolinjojen lippujen myyntiä, hintojen vahvistamista ym. (4. 2. 69 §, 22. 7. 409 §); henkilökunnan yhdistystoiminnan tukemiseksi jaettavia apurahoja, matka-avustuksia ym. (4. 2. 73 §, 18. 3. 179 §, 13. 5. 311 §, 7. 6. 363 §, 4. 11. 670—674 §, 2. 12. 741 §); linja-autojen säilytystä ulkona sekä laitteiden hankintaa tarkoitukseen (18. 2. 109 §, 4. 11. 675 §); laitoksen hankintojen valvonnan tehostusta sekä laitoksen kerralla suorittamien hankintojen arvon ylärajan vahvistamista 5 milj. mk:ksi (18. 3. 170, 173 §); henkilökunnan palkkauskysymyksiä (18. 3. 177, 178 §, 1. 4. 217 §, 7. 6. 365 §, 29. 12. 806 §); muutoksia raitiovaunun- ja autonkuljettajien virkapukumääräykseen (1. 4. 213 §, 18. 11. 692 §); uusien leimauspihtien tilaamista (1. 4. 219 §); käytetyn kaluston myyntiä tai luovutusta (15. 4. 246 §, 13. 5. 314 §, 12. 8. 479 §, 9. 9. 538 §); raitiovaunukuljettajien soveltuvuuskykyksiä ja linjan valintaa koskevasta käytännöstä poikkeamista eräissä tapauksissa (29. 4. 261 §, 12. 8. 481 §); tilausajomaksujen vahvistamista (29. 4. 271 §); ansiomerkkien jakotilaisuuksien järjestämistä (13. 5. 313 §, 7. 10. 598 §); uutta liikennesuunnitelmaa koskevan tiedotustilaisuuden järjestämistä lehdistön edustajille (18. 5. 332 §); tutkimuksen suorittamista Helsingin Kauppakamarin kanssa ravintola- ym. liikkeiden henkilökunnan kotiinkuljetuksen tarpeellisuudesta öisin (7. 6. 360 §); uuden liikennesuunnitelman mukaisia muutoksia pysäkkien sijaintiin, vyöhykerajoihin sekä maksuttomaan siirto-oikeuteen (22. 7. 410 §); liikennelaitoksen v:n 1956, 1957 ja 1958 rakennus- ja sijoitusohjelman sekä v:n 1956 talousarvioehdotuksen hyväksymistä ja lähettämistä kaupunginhallitukselle (12. 8. 471, 473 §); suojakatosten pystyttämistä pysäkeille (26. 8. 500 §); eräiden viranhaltijain läsnäoloa lautakunnan kokouksissa (26. 8. 503 §); apulaisjohtajan virkamatkalle lähettämistä (7. 9. 512 §); laskujen hyväksymisoikeutta, arvopostin kuittausta ym. (9. 9. 523 §, 16. 12. 760 §); uusien hallien ja konepajojen suunnittelutöitä suorittamaan otettavan insinöörin palkkaamista ym. (13. 9. 542 §); aloitteita ja esityksiä runkolinjajärjestelmän lakkauttamiseksi (13. 9. 545, 546, 550 §); ehdotusta saksalaisen asiantuntijan kutumisesta tutustumaan kaupungin liikennekysymyksiin ym. (7. 10. 580 §); uusien raitiovaunujen suurinta sallittua nopeutta koskevien määräysten laatimiseksi tarvittavien kokeiden suorittamista (7. 10. 597 §); kaasuoiljyn ja raitiotiekiskojen hankintaa (7. 10. 599, 600 §, 4. 11. 660 §); linja-autoihin matkustajien ohjaamiseksi sijoitettavia kilpiä ym. merkintöjä (7. 10. 601 §); lautakunnan edustajien valintaa esikaupunkiliikenteen suunnittelukomiteaan (4. 11. 652 §); v:ksi 1956 tilattavia sanoma- ja aikakauslehtiä (4. 11. 656 §) sekä vahingonkorvauksen vaatimista eräiden tilattujen raitiotelimoottorivaunujen toimitusten viivästymisestä (19. 12. 780 §). Lautakunnan tekemistä päätöksistä mainittakoon lisäksi seuraavia asioita koskevat: raitiotie-, omnibus-, johdinauto- ja laivaliikenne sekä niihin liittyvät kysymykset; liikenteessä ja konepajoissa sattuneiden vahinkojen korvaaminen; vuosilippujen osto-oikeus, vapaa- ja alennuslippujen myöntäminen; uusien pysäkkien ja korokkeiden käytäntöön ottaminen, vanhojen poistaminen tai siirtäminen; sairaus- tai virkaloman myöntäminen; ikälisää vastaavan palkankorotuksen myöntäminen sekä henkilökunnalle kurinpidollisista syistä määrättävät rangaistukset.

Lisäksi päätettiin kaupunginhallituksen ratkaistaviksi esittää useita ikälisiä koskevia anomuksia, kaupunginhallituksen ja palkkalautakunnan ratkaistaviksi anomuksia sairaus- ja virkaloman myöntämisestä sekä palkkaeduista niiden aikana. Palkkalautakunnan käsiteltäväksi lähetettiin anomukset viranhaltijain oikeuttamisesta asumaan kaupungin alueen ulkopuolella.

Esitykset. Kertomusvuonna kaupunginhallitukselle tehdyistä esityksistä mainittakoon seuraavat, jotka koskivat: määräysten antamista rahastajatta ajamisesta johdin- ja linja-autoliikenteessä (7. 1. 7 §); tilien ylittämisoikeutta ym. (21. 1. 35 §, 4. 2. 64 §, 21. 10. 624 §);

ostettavaksi tarjotun raitiovaununlippukokoelman hankkimista liikennelaitokselle (21. 1. 37 §); työntekijäin osallistumista kursseille (21. 1. 38 §, 4. 2. 71 §); eräiden vahingonkorvausten suorittamista (21. 1. 39, 41 §, 13. 5. 309 §, 7. 6. 356 §, 7. 10. 606 §, 18. 11. 691 §, 2. 12. 730 §); viranhaltijoiden palkkakysymyksiä, virkojen perustamista, lakkauttamista ym. (4. 2. 62 §, 29. 4. 279 §, 13. 5. 316 §, 3. 8. 461 §, 12. 8. 472 §, 4. 11. 653 §, 16. 12. 761, 762 §); henkilökunnan järjestötoiminnan tukemiseksi varatun määrärahan jakamista (18. 2. 97 §); puheenjohtajan, varapuheenjohtajan sekä edustajien valitsemista II aloite-toimikuntaan (18. 2. 98 §); liikennelaitoksen autolinjojen järjestelyä ja niihin liittyviä kysymyksiä (18. 2. 99 §, 7. 10. 588, 590 §, 21. 10. 630 §); laitoksen viranhaltijain lähettä-mistä virka- ja opintomatkoille (18. 2. 110 §, 18. 3. 189 §, 13. 5. 304, 305 §, 7. 6. 351, 355 §, 23. 9. 565 §, 4. 11. 662 §, 2. 12. 731 §); erilaisia liikenteen järjestelykysymyksiä (1. 4. 212 §, 29. 4. 262 §, 9. 9. 521, 522 §, 23. 9. 557 §, 7. 10. 594 §); pesu- ja pukuhuoneiden rakenta-mista Töölön raitiotiehallin pohjoispäähän (13. 5. 310 §); 29. 8. voimaantulevaksi tarkoite-tun liikennesuunnitelman hyväksymistä (18. 5. 330 §, 7. 9. 509 §); linja-autojen ulkosäily-tyksen järjestämistä Koskelan hallialueella (7. 6. 340 §); 20 diesel-auton hankintaa (22. 7. 419 §); eräiden kassavajausten poistamista liikennelaitoksen kirjanpidosta (3. 8. 451 §, 16. 12. 765, 766 §); raitiovaunujen tilaamista (12. 8. 474 §); lautakunnan päätöksen, joka koski viranhaltijoiden kutsumista tarvittaessa lautakunnan kokouksiin, alistamista kau-punginhallituksen tutkittavaksi (9. 9. 515 §); vuosilippujen myöntämistä ja niiden hintaa (21. 10. 625 §, 16. 12. 763 §); v:ksi 1956 tilattavia sanoma- ja aikakauslehtiä (21. 10. 629 §); Ruskeasuon ratsastushallin osan saamista liikennelaitoksen käyttöön (16. 12. 756, 757 §); eräitä muutoksia liikennelaitoksen v:n 1956 talousarvioehdotukseen (9. 12. 748 §, 19. 12. 781 §) sekä kolmen pakettiauton hankkimista (29. 12. 807 §).

Palkkalautakunnalle esitettiin palkallisen loman myöntämistä eräille liikennelaitoksen henkilökuntaan kuuluville näiden kongresseihin osallistumisen ajalta (7. 6. 357, 369 §).

Helsingin kaupungin hankintaohjekomitealle annettiin selostus liikennelaitoksen han-kintaorganisaatiosta (7. 10. 596 §).

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin mm. asioista, jotka koskivat: linja-auto-pysäkkien perustamista tai siirtämistä sekä suojakatosten rakentamista pysäkeille (21. 1. 32, 34 §, 18. 3. 165, 166 §, 2. 12. 722, 723 §); anomuksia työntekijöiden kuljetuslupien myöntämiseksi liikennöitsijöille (21. 1. 33 §, 1. 4. 210 §, 22. 7. 411 §, 12. 8. 476 §, 4. 11. 659 §, 8. 11. 689 §); raitiotiepysäkkien siirtämistä tai poistamista sekä niihin liittyviä liikenteen järjestelykysymyksiä (18. 2. 108 §, 4. 3. 137 §); Kulosaaren uuden sillan raitio-tiekaistan suojakaiteita (4. 3. 135 §); valituksia eräistä kurinpitoasioita koskevista lauta-kunnan päätöksistä (4. 3. 142 §, 18. 3. 167 §, 13. 5. 302 §); edustusurheilijoiden palkallisen virkaloman myöntämiskysymystä (4. 3. 143 §); alennus- ja invalidilippujen myöntämistä (18. 3. 188 §, 13. 5. 298 §); yöliikenteen parantamisedotusta (1. 4. 209 §); rahastajatta ajaville autonkuljettajille annettavien määräysten vahvistamista (1. 4. 211 §); eräiden tienosien kunnostamista tai kunnossapitoa koskevia anomuksia (1. 4. 215 §, 7. 10. 587 §); mietintöä kaupungille kuuluvien puolustuslaitoksen hallinnassa olevien saarien liikenne-ym. olojen parantamisesta (29. 4. 258 §); Veronmaksajain Keskusliiton liikennelaitosta koskevia aloitteita (29. 4. 259 §); eräiden teiden risteysten järjestelyä (29. 4. 263 §, 21. 6. 383 §); esikaupunkiliikennetoimikunnan esitystä asiantuntijatyön antamisesta tekniikan tohtori Castrénin tehtäväksi (29. 4. 266 §); laitoksen henkilökunnan asuntokysymyksiä (29. 4. 268 §); palkallisen loman myöntämistä ulkomaille tehtävää opintomatkaa varten (13. 5. 295 §); liikenneturvallisuuden tehostamista koskevaa aloitetta (13. 5. 297 §); käy-tetyn voiteluöljyn puhdistamiskysymystä (13. 5. 308 §); anomuksia bussilinjojen perusta-misesta (7. 6. 336 §, 22. 7. 413 §); laitoksen viranhaltijain palkkausta, virkanimikkeitä, luontaisetuja ym. kysymyksiä (7. 6. 337 §, 4. 11. 653 §, 16. 12. 753 §); avustuksen myöntä-mistä Otaniemen—Lehtisaaren—Kuusisaaren kylätien rakentamiseksi (7. 6. 359 §); Häl-vikin liikenteen parantamisesitystä (21. 6. 381 §); anomusta raitiotielinjan n:o 5 pysyttä-misestä ennallaan (26. 8. 497 §); vuositilintarkastajien revisiotoimiston sekä kiinteän omaisuuden tarkastajien v:n 1954 kertomuksia (9. 9. 519, 520 §); esityksiä ja kirjelmiä Etelä- ja Pohjois-Hagan, Kaarelan sekä Ruskeasuon liikenteen järjestelystä (13. 9. 543, 547, 548, 549 §, 7. 10. 583 §); kadonneiden työkalujen korvaamiskysymystä (7. 10. 577 §, 21. 10. 620 §); kaupungin omistamien rakennusten hallintoa selvitelleen komitean mietin-töä (7. 10. 578 §); aloitetta ulkomaalaisen asiantuntijan kutsumiseksi tutkimaan ja suun-nittelemaan kaupungin liikennejärjestelyä (7. 10. 579 §); kaupungin töiden suunnittelua

harkitsevan komitean mietintöä (7. 10. 581 §); Lauttasaaren suunnan liikenteen parantamista ym. koskevia esityksiä ja aloitteita (7.10. 584, 585, 586 §); kaupungin eri hallinnonhaaroja ja liikelaitosten keskinäisiä suhteita selvitelleen komitean mietintöä (4. 11. 651 §); Hevossalmen sillan uusimista (4. 11. 665 §); hätäpuhelimien käyttökustannusten maksamista (18. 11. 687 §); Vanhankaupungin liikenteen palauttamista ennalleen (18. 11. 688 §); Suomen Turistiauto Oy:n anomusta koululaisten, invalidien ja sokeiden kuljetuksen korvaamiseksi (2. 12. 725 §) sekä työmaakojujen lämmityslaitteiden parantamista (16. 12. 755 §). Lisäksi annettiin lukuisia lausuntoja, jotka koskivat yksityisten liikennelupa-anomuksia sekä aikataulujen ja reittien vahvistamista tai muuttamista.

Liikennelaitos

Hallinto, organisaatio ym.

Henkilökunta. Laitoksen henkilökuntaan kuului v:n 1954 päättyessä 3 715 ja v:n 1955 päättyessä 3 771 henkilöä seuraavasti ryhmitettyinä:

	1954	1955
Pääkonttori, lippukassat, vahtimestarit ja konttorisiivoojat	69	66
Raitioliikenne	1 380	1 395
Omnibusbiliikenne	1 124	1 122
Rataosasto	242	238
Vaunuhallit ja korjauspajat	863	914
Vaatehtimo	32	30
Sairaanhoito	5	5
Laivaliikenne	—	1
	3 715	3 771

Eläkkeensaajia oli v:n 1954 päättyessä 599 ja v:n 1955 päättyessä 639.

Vakinaisen henkilökunnan ollessa kesälomalla 15.5.—15.9. välisenä aikana työskenteli laitoksen eri osastoilla ylimääräistä henkilökuntaa. Laivamiehistöön kuului purjehduskautena 1.5.—16.10. moottorilautalla Korkeasaari—Högholmen 8 miestä.

Lääkärin toiminta. Laitoksen poliklinikalla käyneiden potilaiden lukumäärä oli 22 054 (v. 1954 21 048). Sairaanhoitajien kotikäyntien lukumäärä oli 945. Rahastajakurssilla pidettiin 4 luentoa. Kertomusvuonna suoritti tuberkuloositoimisto jälleen henkilökuntaa koskevia keuhkoröntgentutkimuksia, jolloin todettiin 1 keuhkotuberkuloositapaus. Lisäksi todettiin vuoden aikana 3 muuta tapausta, joten keuhkotuberkuloositapausten kokonaismäärä oli 4.

Eniten käyntejä oli I lääkärin vastaanotolla helmikuussa, 979, ja II lääkärin vastaanotolla marraskuussa, 1 185. Vähiten käyntejä oli I lääkärin vastaanotolla heinäkuussa, 587, ja II lääkärin heinäkuussa, 713.

Henkilökunnan huoltokonttori. Kertomusvuoden päättyessä oli huoltokonttorin jäsenmäärä 2 800. Tilillepanojen yhteismäärä oli 200 770 454 mk ja ottojen 185 285 786 mk. Talletettuja varoja oli 31. 12. 62 068 532 mk. Kertomusvuoden aikana myönnettiin 3 946 lainaa. Niiden yhteissumma nousi 17 096 600 mk:aan. Vientejä kirjattiin n. 150 000.

Löytötavaratoimisto. Talteenotettujen esineiden luku oli 12 291. Niistä voitiin 3 094 toimittaa takaisin asianomaiselle omistajalle.

Tilastollinen yleiskatsaus. Alla olevassa taulukossa on tietoja kertomusvuoden raitio-, linja-auto- ja johdinautoliikenteestä v:n 1954 vastaaviin lukuihin verrattuna:

	Laskettu vaunukilo- metrimäärä ¹⁾	Matkustajia	Tuloja, mk		Menoja, mk	
			Kaikkiaan	Liikenteestä	Kaikkiaan	Liikenteestä ²⁾
V. 1954	25 817 306	136 300 113	2 454 328 435	2 417 223 687	2 803 742 195	2 002 002 827
V. 1955	26 543 921	142 577 298	2 783 166 162	2 745 341 299	3 229 339 850	2 314 210 098
Erotus	+ 726 615	+ 6 277 185	+ 328 837 727	+ 328 117 612	+ 425 597 655	+ 312 207 271
%	+ 2.8	+ 4.6	+ 13.4	+ 13.6	+ 15.2	+ 15.6

¹⁾ Tähän sisältyy moottorivaunukilometrimäärä ja puolet perävaunujen kulkemasta kilometrimatkasta. — ²⁾ Ilman yhteiskustannuksia, korkoja ja kuoletuksia.

Laivaliikenteestä oli tuloja kertomusvuonna 11 489 491 mk, edellisenä vuonna 11 284 891 mk, joten lisäys oli 204 600 mk eli 1.8 %. Menoja oli 4 005 147 mk, edellisenä vuonna 4 646 886 mk ja vähennys 641 739 mk eli 13.8 %.

Raitiotiet

Liikenne. Oy Karia Ab:ltä tilatut telimoottorivaunut alkoivat saapua heti vuoden alkupuolella, mutta runsaiden tarkistuskorjauksien tähden voitiin ensimmäiset vaunut asettaa liikenteeseen vasta 13. 2., 2. 3. ja 27. 4. Ensimmäinen Valmet Oy:ltä v. 1953 tilausta 45 vaunusta saatiin samasta syystä liikenteeseen 19. 8. Liikennekauden 1955/56 uuden liikennesuunnitelman tullessa voimaan 29. 8. oli liikenteeseen saatu 18 vaunua, joiden lisäksi kuljettajakoulutukseen oli käytettävissä 3 moottorivaunua. Uusien vaunujen tulon hitauden takia ei raitioliikennettä voitu sanottavammin laajentaa. Liikennejunien lukumäärä, joka edellisen vuoden loppuessa oli 91 kokopäivän ja 38 tungosajan junaa, eli yhteensä 129 junaa, pysyi samana lukuun ottamatta, että kesäkaudeksi 13. 6. — 28. 8. poistettiin tavallisuuden mukaan liikenteestä kaikkiaan 16 tungosajan junaa sekä useilta linjoilta kevään ja kesän kuluessa kaikkiaan 42 perävaunua, mikä johtui osaksi uusien moottorivaunujen suuremmasta kuormauskyvystä. Alettaessa 29. 8. soveltaa liikennekauden 1955/56 liikennesuunnitelmaa lisättiin liikennejunien lukumäärää, jolloin koko päivän junien lukumäärä kohosi 98:ksi, tungosajakajunien luvun ollessa edelleen 38, joten junien yhteismäärä oli 136. Vuoden päättyessä oli liikenteessä 99 kokopäivä- ja 41 tungosajakajunaa eli kaikkiaan 140 moottorivaunua ja 117 perävaunua.

Linjanmuutoksista mainittakoon erikoisesti uuden runkolinjan 10 perustaminen. Uutta liikennesuunnitelmaa keväällä laadittaessa havaittiin, että varsinkin esikaupunkien autoliikennetarve oli kasvanut siinä määrin, että olisi tarvittu 34 uutta linja-autoa sen tyydyttämiseksi jo syksyn alusta alkaen. Kun laskettiin voitavan saada syyskuun puoliväliin mennessä ainoastaan 8 linja-autoa ja vasta vuoden lopulla 18 linja-autoa, päädyttiin siihen, että oli pakko linja-autojen vapauttamiseksi perustaa ko. runkolinja Erottajan ja Ruskeasuon välille.

Runkolinja ei kuitenkaan, sen suhteellisen häiriöttömästä toiminnasta huolimatta, saavuttanut yleisön suosiota varsinkaan linjalla 28. Tyytymättömyys johti lopulta siihen, että yksityinen liikennöitsijä anoi ja sai luvan 1. 1. 56 alkaen hoitaa liikennettä Pohjois-Haagaan.

Syyt runkolinjan arvostelemiseen ovat pohjimmiltaan löydettävissä siitä, että matkustusaika ko. esikaupungeista keskikaupungille piteni entisestään jossain määrin ja vaunun vaihtaminen tuotti vaivaa. Runkolinjalla ei nim. vielä voitu käyttää hyväksi uusien vaunujen suurempaa ajonopeutta, koska sitä ja muita samaa rataa ajavia linjoja uusien vaunujen puutteen takia oli liikennöitävä osittain myös vanhoilla hitailla vaunuilla. Tungosaikoina Ylioppilastalon liikennesolmussa entisessä määrin ilmennyt ruuhkautuminen hidasti runkolinjan liikennettä, kunnes etelästä Kaivokadulle johtava sivuraide valmistui 22. 11, mutta senkin jälkeen vielä jonkin verran.

Runkolinjan perustamisen yhteydessä suoritettiin vielä seuraavat linjanmuutokset 29. 8. alkaen: tungosaikalinja 10S perustettiin liikennöimään reittiä Kauppatori—Ruskeasuon; tungosaikalinja 12S lopetettiin; tungosaikalinja 4E lopetettiin päivälinjana, joten se siitä lähtien toimi vain yölinjana; linjan 5 reittiä muutettiin Töölössä kulkemaan Arkadian—Runebergin—Ruusulankatua Kammionkadulle ja uusi autolinja 13 perustettiin huolehtimaan Nervanderin- ja Museokadun liikenteestä.

Muista linjanmuutoksista mainittakoon, että linjan 1 reitti 17. 1. alkaen pidennettiin arkipäivien ruuhka-aikoina tunnuksin 1A Kauppatorilta Perämiehenkadulle saakka, ja että 5. 9. perustettiin tungosaikalinja 10A (Käpylä—Rautatientori—Ruskeasuon) matkustumahdollisuuksien parantamiseksi runkolinjalta kaupungin itäosiin. Tällä korvattiin tungosaikalinja 1 V (Käpylä—Erottaja).

Yksityiskohtaiset tiedot linjoista, niiden vaunumääristä ja liikennetiheydestä sekä näiden muutoksista vuoden kuluessa selviävät seuraavasta taulukosta:

Taulukko I

Linja		Vuoden- aika	Lukumäärä				Vuorotieheys minuuteissa n. klo ⁶⁾ 7)					
N:o	Reitti		Vakina- set ¹⁾	Tungos- aika- ²⁾		Yö- 5)	6.00— 9.30	9.30— 15.30	15.30— 18.00	18.00— 19.30	19.30— 23.00	23.00— 1.30
				ap. ³⁾	ip. ⁴⁾							
				junat								
1	Kauppatori—Käpylä	1. 1.—16. 1.	8	—	—	4	6.7	6.7	6.7	6.7	7.5	15.0
		17. 1.—12. 6.	8	4	2	4	(6.7)	6.7	(6.7)	6.7	7.5	15.0
		13. 6.—28. 8.	8	—	2	4	—	6.7	(6.7)	6.7	7.5	15.0
		29. 8.—31.12.	8	3	2	4	(6.7)	6.7	(6.7)	6.7	7.5	15.0
1A	Perämiehenkatu— Käpylä	1. 1.—16. 1.	—	8	8	—	(10.0)	—	(10.0)	—	—	—
		17. 1.—12. 6.	—	3	6	—	6.7	—	6.7	—	—	—
		13. 6.—28. 8.	—	3	3	—	6.7	—	6.7	—	—	—
		29. 8.—31.12.	—	3	6	—	6.7	—	6.7	—	—	—
1V	Erottaja—Käpylä ...	1. 1.—4. 9.	—	6	6	—	10.0	—	10.0	—	—	—
3B	Eira—Kauppatori— Töölö—Kallio (rengaslinja)	1. 1.—12. 6.	8	3	3	4	4.8	6.7	4.8	6.7	7.5	15.0
		13. 6.—28. 8.	8	—	1	4	6.7	6.7	5.9	6.7	7.5	15.0
		29. 8.—31.12.	8	2	3	4	5.3	6.7	4.8	6.7	7.5	15.0
3T	Eira—Erottaja— Hakaniemi—Kallio (rengaslinja)	1. 1.—12. 6.	8	7	—	4	3.6	6.7	6.7	6.7	7.5	15.0
		13. 6.—28. 8.	8	5	—	4	4.1	6.7	6.7	6.7	7.5	15.0
		29. 8.—18. 9.	8	6	—	4	3.7	6.7	6.7	6.7	7.5	15.0
		19. 9.—31.12.	8	5	—	4	4.1	6.7	6.7	6.7	7.5	15.0
4	Hietalahti—Munkki- niemi	1. 1.—28. 8.	12	—	—	—	5.0	5.0	5.0	5.0	7.5	—
		29. 8.—2.10.	11	—	—	—	5.0	5.0	5.0	5.0	7.5	—
		3.10.—31.12.	12	—	—	—	5.0	5.0	5.0	5.0	7.5	—
4E	Erottaja—Munkki- niemi	1. 1.—12. 6.	—	5	5	3	10.0	—	10.0	—	—	15.0
		13. 6.—28. 8.	—	—	1	3	×	—	×	—	—	15.0
		29. 8.—31.12.	—	—	—	3	—	—	—	—	—	15.0
4S	Kauppatori—Munk- kiniemi	1. 1.—12. 6.	—	5	5	—	10.0	—	10.0	—	—	—
		13. 6.—28. 8.	—	4	3	—	(10.0)	—	(10.0)	—	—	—
		29. 8.—6. 9.	—	5	5	—	10.0	—	10.0	—	—	—
		7. 9.—20.11.	—	6	5	—	(10.0)	—	10.0	—	—	—
		21.11.—31.12.	—	6	5	—	(10.0)	—	(10.0)	—	—	—
5	Katajanokka—Etu- Töölö	1. 1.—28. 8.	7	—	—	—	5.0	5.0	5.0	5.0	7.5	—
	Katajanokka—Mes- suhalli	29. 8.—31.12.	8	—	—	—	5.0	5.0	5.0	5.0	7.5	—
6	Maria—Arabia	1. 1.—12. 6.	12	—	1	4	5.0	5.0	4.6	5.0	7.5	15.0
		13. 6.—28. 8.	12	—	1	4	5.0	5.0	4.6	5.0	7.5	15.0
		29. 8.—18. 9.	12	2	3	4	4.3	5.0	4.0	5.0	7.5	15.0
		19. 9.—31.12.	12	1	3	4	4.6	5.0	4.0	5.0	7.5	15.0
7A	Runeberginkatu— Messuhalli—Harju- tori(rengaslinja)	1. 1.—31.12.	5	—	—	—	6.7	6.7	6.7	6.7	7.5	—
7B	Runeberginkatu— Hakaniemi—Har- jutori (rengaslinja)	1. 1.—31.12.	5	—	—	—	6.7	6.7	6.7	6.7	7.5	—
8	Salmisaari—Vallila	1. 1.—28. 8.	8	—	—	—	6.7	6.7	6.7	6.7	7.5	—
		29. 8.—31.12.	8	—	2	—	6.7	6.7	5.3	6.7	7.5	—
8K	Salmisaari—Käpylä	1. 1.—12. 6.	—	4	4	—	(6.7)	—	(6.7)	—	—	—
		13. 6.—28. 8.	—	3	2	—	(6.7)	—	(6.7)	—	—	—
		29. 8.—13.11.	—	4	2	—	(6.7)	—	(6.7)	—	—	—
		14.11.—31.12.	—	3	2	—	(6.7)	—	(6.7)	—	—	—
9	Kauppatori—Vallila	1. 1.—31.12.	6	—	—	—	6.7	6.7	6.7	6.7	7.5	—
10	Erottaja—Ruskeasuo	29. 8.—9.10.	7	4	4	3	4.2	6.7	4.2	6.7	10.0	15.0
		10.10.—31.12.	7	4	4	4	4.2	6.7	4.2	6.7	6.7	10.0
10A	Käpylä—Rautatien- tori—Ruskeasuo	5. 9.—31.12.	—	9	9	—	10.0	—	10.0	—	—	—
10S	Kauppatori—Rus- keasuo	29. 8.—13.11.	—	5	7	—	10.0	—	6.7	—	—	—
		14.11.—31.12.	—	7	7	—	6.7	—	6.7	—	—	—
12	Kirurgi—Kuusitie	1. 1.—31.12.	7	—	—	—	6.7	6.7	6.7	6.7	7.5	—
12S	Kauppatori—Kuusi- tie	1. 1.—12. 6.	—	6	6	3	6.7	—	6.7	—	—	15.0
		13. 6.—28. 8.	—	4	3	3	(6.7)	—	(6.7)	—	—	15.0
15	Diakonissalaitos— Töölöntulli	1. 1.—31.12.	5	—	—	—	10.0	10.0	10.0	10.0	10.0	—

¹⁾ Vakinaisia koko päivän ajavia vuoroja. — ²⁾ Tungosaikoina ajavia vuoroja. — ³⁾ Aamupäivän tungosaikana. — ⁴⁾ Iltaapäivän tungosaikana. — ⁵⁾ Yöliikenteessä ajavia vuoroja. — ⁶⁾ Sulkeissa olevat vuorotieheysluvut eivät ole kautta koko ajanjakson jatkuvia. — ⁷⁾ × = vuorotieheyslukua ei voi määrätä.

Sunnuntai- ja pyhäpäivien aamuina ylläpidettiin samaa harvaa liikennettä eräillä kantalinjoilla kuin aikaisempinakin vuosina.

Kertomusvuoden aikana suoritettiin vaunujen kuormitustarkkailu ja liikenteen valvonta kuten edellisenä vuonna.

Liikenteenohjauskeskuksen ja partioautojen toiminnasta mainittakoon, että ne mm. puuttuivat yhteensä 243 auto- ja 569 raitoliikennehäiriöön, suorittivat 31 139 muuta tehtävää, joista autoissa suoritettuja pikkukorjauksia 2 776, sairaskuljetuksia 153 ja aikataulutiedusteluihin vastaamia 16 719. Hätäpuhelimeen vastaanotettiin kaikkiaan 1 232 hälytysilmoitusta.

3. 12. 1953 suoritettun täydellisen matkustajalaskennan tulosten muokkaamista jatkettiin ja niistä julkaistiin 8 laajahkoa tiedonantoa, jotka supistettuina lähetettiin myös lehdistölle.

Yksityiskäyttöön vuokrattiin 24 raitiojunaa ja 6 erillistä moottorivaunua. Vuonna 1954 vuokrattiin 16 junaa.

Liikennehenkilökunnan peruskoulutus tapahtui voimassa olevien määräysten mukaisesti. Raitiovaunukuljettajan kurssija pidettiin vuoden aikana 3, joiden yhteinen oppilasmäärä oli 61. Sitä paitsi annettiin raitiovaunukuljettajan koulutus 6:lle tarkastajakurssin oppilaalle. Perusluontoista koulutusta annettiin vielä yhteensä 228 tarkastajalle, kuljettajalle sekä halli- ja huoltomiehelle uusien raitiovaunujen ajamisessa. 13. 12. 54 alkanut IV tarkastajakurssi, johon osallistui 9 kuljettajaa ja 3 kurssin käymätöntä tarkastajaa, saatettiin loppuun ja loppututkinossa kaikki hyväksyttiin. Miespuolisille rahastajille pidettiin kaikkiaan 2 kurssia, joiden yhteinen oppilasmäärä oli 150. Rahastajatta ajamista silmällä pitäen annettiin lyhennetty rahastajan koulutus 12 autonkuljettajalle. Edelleen koulutettiin lähes koko rahastajakunta uusien lippupihtien käyttöön. Edellämaituista erikoiskoulutuksista johtuen ja niiden aiheuttaman henkilökunnan puutteen takia ei 7. 2. 51 hyväksytyn suunnitelman mukaista liikennehenkilökunnan jatkokoulutusta voitu antaa.

Kertomusvuoden aikana annettiin jälleen huomattava määrä liikennehenkilökunnan virantoimitusta koskevia päiväkäskymääräyksiä.

»Helsingin Kulkuneuvoista» 30. 8. 54 ilmestyneeseen painokseen julkaistiin kertomusvuoden aikana 4 lisälehteä.

Seuraavassa taulukossa esitetään muutamia raitoliikennettä koskevia tilastollisia tietoja vv:lta 1954 ja 1955:

	Laskettu vaunukilo- metrimäärä ¹⁾	Matkustajia		Liikennetuloja, mk		Liikennemenoja, mk ²⁾		
		Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Matkus- tajaa kohden
V. 1954	11 476 174	71 051 897	6.19	1 200 456 259	104: 60	1 075 471 557	93: 71	15: 14
V. 1955	11 207 503	72 052 195	6.43	1 328 506 362	118: 54	1 213 017 807	108: 23	16: 84
Erotus	—268 671	+1 000 298	+0.24	+128 050 103	+13: 94	+137 546 250	+14: 52	+ 1: 70
%	— 2.3	+ 1.4	+ 3.9	+ 10.7	+ 13.3	+ 12.8	+ 15.5	+ 11.2

Liikkuva kalusto. Kertomusvuoden aikana toimittivat Oy Karia Ab ja Oy Strömberg Ab kaikki tilatut 30 telimoottorivaunua. Valmet Oy:ltä, Tampereen Pellava- ja Rauta-teollisuus Osakeyhtiöltä ja Oy Strömberg Ab:ltä tilatuista 45 telimoottorivaunusta toimitettiin lisäksi 27. Schörling, Hannover toimitti kiskonhiomavaunun varustettuna AEG:n sähkölaitteilla.

Yksi moottorivaunu tuhoutui täydellisesti yhteenajossa ja poistettiin kirjoista.

Kuormavaunustoon hankittiin 3 kpl Fordson-major dieseltraktoreita puhdistuslaitteineen sekä Volkswagen pakettiauto.

Kertomusvuoden lopussa käsitti raitiovaunusto 253 moottorivaunua, joista 243:a käytettiin liikenteessä, 160 perävaunua, joista 150:tä käytettiin liikenteessä, 5 työmoottorivaunua, 1 aurapäivystysvaunu, 27 raitiotielumiauraa ja 2 lumenkuljetusvaunua. Moottorivaunuista oli 37—45 vuoden ikäisiä 60 kpl, 27—32 vuoden ikäisiä 72 kpl ja

¹⁾ Tähän sisältyy moottorivaunukilometrimäärä ja puolet perävaunujen kulkemasta kilometrimatkasta. — ²⁾ Ilman yhteiskustannuksia, korkoja ja kuoletuksia.

0—15 vuoden ikäisiä 121 kpl. Perävaunuista oli 36—56 vuoden ikäisiä 30 kpl, 26—32 vuoden ikäisiä 50 kpl ja 7—17 vuoden ikäisiä 80 kpl.

Rata- ja ilmajohto-osaston vaunusto käsitti vuoden lopussa 3 asennustornivaunua, 1 asennuslinja-auton, 7 kuorma-autoa, 2 pakettiautoa, 1 farmariauton, 4 tiehöylää, 8 traktoria, 1 kiskonpuhdistusauton, 3 kuljetettavaa sähkönosturia sekä 13 kuorma- ja erikoisperävaunua, 2 moottorijyrää ja 2 autoetuauraa, eli yhteensä 32 moottoriajoneuvoa ja 15 muuta ajoneuvoa ja auraa.

Muu liikkuva kalusto käsitti vuoden lopussa 2 kalustoautoa, 3 kuorma-autoa, 2 umpinaista kuorma-autoa liikenneosaston radiokeskuksen käytössä, 3 farmariautoa, 1 pakettiauton, 3 puolitraktoria ja 4 henkilöautoa, yhteensä 18 moottoriajoneuvoa.

Raiteet. Uutta rataa rakennettiin Mannerheimintielle Kuusitien ja Koroistentien väliselle osalle 340 m urakiskorataa betonialustalle, 35 m pölkkyalustalle ja 470 m ratakiskorataa pölkkyalustalle eli yhteensä 845 m yksinkertaista rataa.

Ruskeasuolle rakennettiin runkolinjan pääteasema raitiovaunuja ja linja-autoja varten. Raiteisto käsittää kääntösilman raideristeyksineen ja neljine vaihteineen yksinkertaista rataa 556 m. Lisäksi rakennettiin 2 odotuskioskia matkustajille ja yksi henkilökunnan kioski sekä 5 puista linja-autolaituria.

Mannerheimintielle Kaivokadun kulmaan rakennettiin 90 m:n pituinen kolmas raide vaihteineen helpottamaan linjojen 3 ja 6 kulkua Rautatientorille. Samalla purettiin vanhat kaarteet 30 m:n pituudelta, joten uutta yksinkertaista rataa tuli lisää 60 m.

Mannerheimintien ja Aleksanterinkadun kulmassa rakennettiin uudet raideristeykset vaihteineen ja samalla siirrettiin »Kolmen sepän» luona rataa 100 m:n matkalla. Mannerheimintien osalla Lääkärinkatu—Topeliuksenkatu vaihdettiin kuluneet urakiskot ratakiskoihin 153 m:n matkalla yksinkertaista rataa sekä Mannerheimintien osalla Tukholmankatu—Reijolankatu kuluneet urakiskot uusiin 400 m:n matkalla yksinkertaista rataa. Samalla parannettiin alustaa sepelillä. Kiskoja siviiliin asetettiin raidetiilet ja entinen asfalttipäällystys muutettiin reunus- ja konekivipäällysteiseksi bitumisaumoin.

Yrjönkadun osalla Iso-Roobertinkatu—Ratakatu uusittiin urakiskoja 216 m:n matkalla yksinkertaista rataa. Samalla parannettiin alustaa sepelikerroksella ja vaihdettiin asfalttipäällystys kivipäällystykseksi raidetiilein ja bitumisaumoin.

Töölön raitiovaunuhallissa uusittiin urakiskot raiteilla N:o 10, 13 ja 16, eli yksinkertaista rataa 240 m.

Mäkelänkadulla raviradan kohdalla parannettiin raidealustaa sepelöimällä ja asetettiin rata kyllästetyille pölkyille 350 m:n matkalla yksinkertaista rataa. Samalla tavalla parannettiin Kuntahden notkossa 180 m yksinkertaista rataa.

Vaihteet, risteyskappaleet ja kaarteet uusittiin Porthanin—Siltasaarenkadun—II Linjan risteyksessä ja Aleksanterinkadun—Katariinankadun kulmassa. Näissä paikoissa suoritettiin radan alustan parannus- ja viemäritöitä sekä kaapelikanavien kaivuuta vaihteiden sähkölämmitystä varten.

Sturenkadulla siirrettiin kadun levennämisen takia rataa 185 m:n matkalla.

Hämeentiellä Mäkelänkadulta pohjoiseen siirrettiin radat keskelle 150 m:n matkalla.

Kuluneita urakiskoja vaihdettiin eri paikoissa rataverkostoa yhteensä 13 199 jm. Raiteita nostettiin ja tuettiin uudelleen 3 410 m yksinkertaista rataa. Ratapölkkyjä käytettiin 1 242 kpl ja sepeliä 3 493 m³.

Kiskoja vaihdettiin ja radan korjausnoston yhteydessä levennettiin raide-etäisyys nykyisestä 2.5 m:stä 3:een metriin 3 875 m:n matkalla. V:sta 1950 lähtien suoritettut levennykset huomioon ottaen on kaksiraiteista rataa levennetty yhteensä 26.3 km.

Vuoden päättyessä oli raiteiden pituus 92 633 m yksinkertaista rataa, mistä määrästä 9 833 m ratakiskorataa. Ratapiha- ja halliraitteiden pituus oli 15 129 m yksinkertaista rataa, mistä määrästä Koskelan halleilla ratakiskorataa 6 018 m. V:n 1955 aikana asennettiin 24 uutta vaihdetta ja poistettiin 25 loppuunkuluneina.

Vuoden päättyessä oli radoilla 172 vaihdetta, joista sähköllä käännettäviä 39. Rataja hallipihoissa oli 153 vaihdetta. Vaihteiden kokonaismäärä oli siten 325.

Uusia raideristeyksiä asennettiin 8 ja poistettiin 5. Raideristeyksien kokonaisluku oli vuoden lopussa radoilla 72, Koskelan hallipihalla 4 sekä Töölön hallipihalla 1, eli yhteensä 77.

Nupukivipäällysteisiä katuosuuksia korjattiin ja uusittiin 19 965 m² ja bitumipäällysteisiä 3 644 m². Paikkaukseen käytettiin 407 735 kg erikoisbitumipäällystettä. Lisäksi kivittiin Koskelan omnibushallipihan loppuosa. Kivimurskaamossa valmistettiin 480 m³

sepeliä. Uusia raitiotiekorokkeita rakennettiin 11 ja linja-autokorokkeita 22, eli yhteensä 33, joista 21 puusta. Esikaupunkilinjoiille rakennettiin matkustajia varten 9 suojakatosta. Ilmajohtoa varten pystytettiin 51 pylvästä ja poistettiin 34.

Rataosaston konepajalla valmistettiin mm. kaarteita, raideristeyksiä, johdinpylväitä, puisia korokkeita ja vaihteiden sähkölämmityslaitteita. Suoritettiin vaihteiden ja risteyskappaleiden yhdistämisä. Asennettiin hydraulinen kylmäsaha. Vuoden aikana suoritti konepaja kaikkien Koskelan lämpökeskuksessa ja halleissa olevien laitteiden huoltokorjaukset.

Ilmajohto. Ilmajohtoa asennettiin Ruskeasuon pääteasemalle 600 m ja apusyöttöjohtoa Kuusitien — Ruskeasuon välille 1000 m, Mannerheimintien ja Aleksanterinkadun risteykseen asennettiin ilmajohtoa 250 m sekä Mannerheimintien ja Kaivokadun risteykseen 90 m, eli yhteensä 1940 m uutta ilmajohtoa. Tarpeetonta ilmajohtoa poistettiin yhteensä 1 370 m. Kulunutta ilmajohtoa vaihdettiin uuteen 8 850 m. Paciuksenkadulle, Meilahden sähköasemalta Tukholmankadulle, asennettiin kaksoisjohto, samoin itäistä raidetta varten Ylioppilastalon pysäkillä ja Ruskeasuon kääntösilmukassa, yhteensä 700 m.

Raide-etäisyyttä levennettäessä 3 m:iin siirrettiin vastaavasti ilmajohtoa 3 875 m kaksiraiteista rataa. Raitiotieilmajohdon pituus lisääntyi 570 m ja oli siten vuoden lopussa 108 840 m. Automaattisia vyöhykekatkaisijoita asennettiin 5. Katuristeyksien sähkömerkkivalolaitteita oli edelleen 29.

Johdinvikoja sattui vuoden aikana kaikkiaan 45 kertaa, joista 7 aiheutti liikennekeskeytyksen yhteensä $4\frac{3}{4}$ tunnin ajaksi.

L i n j a - a u t o t

Liikenne. Liikenne eri linja-autolinjoilla jatkui vuoden alkaessa 31. 12. 54 käytännössä olleiden aikataulujen mukaisena.

Linjalla 22A Rautatientori—Etelä-Haaga (Ahjonkuja) lopetettiin liikenne 13. 2. Linjalle 28 Rautatientori—Pohjois-Haaga lisättiin 14. 2. yksi ruuhkavaunu ja 28. 3. yksi kokopäivävaunu. Linjalla 35 Rautatientori—Itä-Herttoniemi aloitettiin liikenne 1. 3. Eri linjoille lisättiin 5 tungosaikavaunua 28. 3. alkaen.

Kesälinjaa 31 Sörnäisten apteekki — Kivinokka liikennöitiin 21. 5. — 23. 9. välisenä aikana.

Linjalla 26A Rautatientori—Pitäjänmäki lopetettiin liikenne 12. 6.

Kesäaikataulut otettiin käytäntöön 13. 6. ja olivat käytännössä 28. 8. saakka, jona aikana oli vähennettynä 12 kokopäivä- ja 23 ruuhka-aikavaunua.

28. 8. lopetettiin seuraavat Rautatientorilta lähtevät autolinjat: 22 Etelä-Haaga, 28 Pohjois-Haaga, 28 R. Ruskeasuon, 30 Kulosaari ja 62 Vanhakaupunki sekä Erottajalta lähtevät: 25 Malmin kartano, 26 Konala, 27 Kaarela, 55 Länsi-Pakila ja 55A Itä-Maunula.

Ruskeasuon liityntäasemalta aloitettiin 29. 8. liikenne seuraavilla autolinjoilla: 22 Etelä-Haaga, 25 Malmin kartano, 26 Konala, 26A Pitäjänmäki, 27 Kaarela, 27A Etelä-Kaarela, 28 Pohjois-Haaga, 29 Marttila, 55 Länsi-Pakila, 55A Itä-Maunula ja 100 Kuusitie.

Samanaikaisesti aloitettiin Rautatientorilta liikennöidä linjoilla: 35A Kulosaari, 35V Itä-Herttoniemi, 56 Oulunkylä ja 62 Viikinkylä.

Lisäksi aloitettiin liikenne linjalla 13 Erottaja—Apollonkatu, mikä kuitenkin 6. 12. alkaen ulotettiin Erottajalta Kauppatorille asti.

Liikenteen kasvaessa eri esikaupunkilinjoiilla syksyn kuluessa lisättiin näille linjoille yhteensä 10 tungosaikavaunua, minkä aikaansaamiseksi kaupunkilinjoiilta vähennettiin 5 kokopäivävaunua.

Lisäksi syksyn kuluessa siirrettiin vaunuja linjalta toiselle, jotta vaunujen puute jakautuisi tasaisemmin. Näillä toimenpiteillä ei liikennettä kuitenkaan saatu tyydyttävästi sujumaan, vaan paljon vuoroja jäi vaunujen puuttuessa ajamatta ja matkustajilla oli jatkuvaa aihetta valituksiin.

Kertomusvuoden alussa oli arkipäivinä päivittäisessä liikenteessä olleiden vaunujen lukumäärä 185 ja vuoden päättyessä 194.

Yksityistilauksia suoritettiin turistiautolla 49, mistä oli tuloja 265 784 mk, sekä muilla linja-autoilla 334 tulojen ollessa 1 356 867 mk. Yksityistilauksia oli siis yhteensä 383 ja niistä tuloja 1 622 651 mk.

Autonkuljettajia koulutettiin kuudella eri kurssilla yhteensä 70.

Autolinjat, niiden vaunumäärät ja vuorojen keskimääräiset ajotiheydet vuoden eri aikoina selviävät seuraavasta taulukosta:

Taulukko II

Linja		Vuoden- aika	Lukumäärä			Vuorotiheys minuuteissa noin klo			
N:o	Pääteasemat		Vaki- naiset	Tun- gos- aika-	Yö-	6.00— 9.00	9.00— 15.30	19.30— 23.00	23.00— 1.30
						15.30— 18.00	18.00— 19.30		
vaunut									
13	Erottaja—Apollonkatu	29. 8.—27.11.	4	—	—	5	5	6.7	—
		28.11.— 5.12.	3	—	—	6.7	6.7	6.7	—
	Kauppatori—Apollonkatu .	6.12.—31.12.	3	—	—	7.5	7.5	7.5	—
14	Eira—Naistenklinikka	1. 1.—12. 6.	15	3	—	2	2.4	3.7	—
		13. 6.—28. 8.	10	—	—	3.6	3.6	6.7	—
		29. 8.— 8.11.	15	3	—	2	2.4	3.7	—
		9.11.—31.12.	15	5	—	2	2.4	3.7	—
16	Eira—Kruununhaka	1. 1.—12. 6.	6	—	—	5	5	6	—
		13. 6.—28. 8.	5	—	—	6	6	7.5	—
		29. 8.—27.11.	6	—	—	5	5	6	—
		28.11.—31.12.	5	—	—	7	7	7	—
17	Merikatu—Aleksis Kiven- katu	1. 1.—12. 6.	9	—	—	5	5	5	—
		13. 6.—28. 8.	7	—	—	6	6	6.7	—
		29. 8.—31.12.	9	—	—	5	5	6	—
18	Kirkkokatu—Lastenlinna .	1. 1.—12. 6.	8	—	—	5.5	5.5	6	—
		13. 6.—28. 8.	7	—	—	6	6	6.7	—
		29. 8.—27.11.	9	—	—	5	5	6	—
		28.11.—31.12.	7	—	—	6.7	6.7	6.7	—
19	Eläintarha—Pasilantori	1. 1.—31.12.	1	—	—	12	12	12	—
20	Rautatientori—Lauttasaa- rentie	1. 1.—12. 6.	3	—	—	12	12	12—24	—
		13. 6.—28. 8.	2	—	—	20	20	36	—
		29. 8.—31.12.	3	—	—	12	12	12—24	—
21	Erottaja—Seurasaari	1. 1.—31.12.	1	—	—	40	40	40	—
23	Erottaja—Lauttasaari	1. 1.—12. 6.	6	10	3	2	6	6.7	12
		13. 6.—28. 8.	6	6	3	3	6	6.7	12
		29. 8.—31.12.	6	10	3	2	6	6.7	12
24	Rautatientori—Etelä- Lauttasaari	1. 1.—12. 6.	2	2	—	2	20	36	—
		13. 6.—28. 8.	2	2	—	4	20	36	—
		29. 8.—31.12.	2	2	—	2	20	36	—
28R	Rautatientori—Tenholan- tie	1. 1.—12. 6.	3	3	—	6	12	12	—
		13. 6.—28. 8.	2	3	—	6.7	20	20	—
31	Sörnäinen—Kivinkokka	21. 5.—23. 9.	1	—	—	30	1) 30	2) 30	—
51A	Rautatientori—Olympia- kylä	1. 1.—27. 3.	2	6	—	4.6	3)	—	—
		28. 3.—12. 6.	2	8	—	3.6	3)	—	—
		13. 6.—28. 8.	2	3	—	6.7	3)	—	—
		29. 8.—31.12.	2	5	—	5.2	3)	—	—
100	Kuusitie—Ruskeasuo	29. 8.— 4. 9.	2	—	—	6.7	6.7	7.5	—
		5. 9.—31.12.	1	—	—	13—14	13—14	15	—
22	Rautatientori—Etelä- Haaga	1. 1.—12. 6.	4	1	—	10 (E)	15	15	—
		13. 6.—28. 8.	3	—	—	15	15	15	—
	Ruskeasuo—Etelä-Haaga ..	29. 8.—31.12.	2	—	—	10	10	10	—
22A	Rautatientori—Ahjokuja ..	1. 1.—13. 2.	—	1	—	45	—	—	—
25	Erottaja—Malminkartano .	1. 1.—28. 8.	1	—	—	60	60	60	—
	Ruskeasuo— »	29. 8.—31.12.	1	—	—	60	60	60	—
26	Erottaja—Konala	1. 1.—27. 3.	1	—	—	60	60	60	—
		28. 3.—28. 8.	1	1	—	30 (E)	60	60	—
	Ruskeasuo—Konala	29. 8.— 4. 9.	1	—	—	60	60	60	—
		5. 9.—31.12.	1	—	—	4) 15 (E)	60	60	—
26A	Erottaja—Pitäjänmäki	1. 1.—12. 6.	—	—	—	60 (E)	—	—	—
	Ruskeasuo— »	29. 8.— 4. 9.	1	—	—	60	60	—	—
		5. 9.—31.12.	1	—	—	5) 60)	—	—	—
27	Erottaja—Kaarela	1. 1.—27. 3.	2	2	—	15	30	30	—
		28. 3.—12. 6.	2	3	—	15 (E)	30	30	—
		13. 6.—28. 8.	3	2	—	15 (E)	20	30	—
	Ruskeasuo—Kaarela	29. 8.—31. 8.	2	1	—	15 (E)	20	20	—
		1. 9.—31.12.	2	1	1	6) 6.7(E)	20	20	30

E-kirjain ilmaisee että vaunut ajavat epätasaisin väliajoin.

1) Klo 18.00 — 19.30 välisenä aikana. 2) Lauantaisin ja pyhäpäivisin. — 3) 20 min. liikenne klo 18.00—19.30 välisenä aikana. — 4) Linjan 26A vaunu ajaa iltapäivätungosajan linjalla 26. — 5) Ainoastaan aamutungoksessa. Iltapäivätungosajana ei liikennöidä. — 6) Linjan 27A vaunut ajavat iltapäivätungosajan linjalla 27.

Linja		Vuoden- aika	Lukumäärä			Vuorotiheys minuuteissa noin klo			
N:o	Pääteasemat		Vaki- naiset	Tun- gos- aika-	Yö-	6.00— 9.00 15.30— 18.00	9.00— 15.30 18.00— 19.30	19.30— 23.00	23.00— 1.30
			vaunut						
27A	Ruskeasuo—Etelä-Kaarela	29. 8.—31. 8.	—	2	1	20 (E)	—	—	30
		1. 9.—31.12.	—	2	—	¹⁾ 20(E)	—	—	—
28	Rautatientori—Pohjois- Haaga	1. 1.—13. 2.	3	5	3	7.5 (E)	15	15	15
		14. 2.—27. 3.	3	6	3	6 (E)	15	15	15
		28. 3.—12. 6.	4	6	3	5	10—15	10—15	15
		13. 6.—28. 8.	4	6	3	5	10—15	15	15
	Ruskeasuo—Pohjois- Haaga	29. 8.— 9. 9.	4	3	2	3.3	6.7	10	15
		10. 9.—26.10.	3	3	2	3.3	6.7	6.7	10
		27.10.—31.12.	3	4	2	3.3 (E)	6.7	6.7	10
29	Ruskeasuo—Marttila	29. 8.—31.12.	—	—	—	30 (E)	30 (E)	60	—
30	Rautatientori—Kulosaari ..	1. 1.—12. 6.	3	—	—	10	10	10	—
						—20	—20	—20	—
		13. 6.—28. 8.	2	—	—	20	20	20	—
32	Rautatientori—Erän- kävijäntori	1. 1.—27. 3.	4	6	—	5	20	20	—
		28. 3.—12. 6.	4	7	—	5 (E)	20	20	—
		13. 6.—28. 8.	4	5	—	5	20	20	—
		29. 8.—18.10.	5	8	—	5 (E)	10	10	—
		19.10.—27.11.	5	9	—	5 (E)	10	10	—
		28.11.—31.12.	5	10	—	5 (E)	10	10	—
32A	Rautatientori—Kulosaari —Eränkävijäntori	1. 1.—31.12.	—	—	3	—	—	—	²⁾ 20
33	Rautatientori—Marjaniemi	1. 1.—31.12.	2	1	—	20 (E)	30	30	—
34	Rautatientori—Pohjois- Herttoniemi	1. 1.—31.12.	—	1	—	60	—	—	—
35	Rautatientori—Itä-Hertto- niemi	1. 3.—27. 3.	1	—	—	60	60	60	—
		28. 3.—28. 8.	1	1	—	30 (E)	60	60	—
	Rautatientori—Kulosaari —Itä-Herttoniemi	29. 8.—31.12.	3	—	—	—	20	20	—
35A	Rautatientori—Kulosaari ..	29. 8.—31.12.	—	2	—	20	—	—	—
35V	Rautatientori—Itä-Hert- toniemi	29. 8.—31.12.	—	—	—	³⁾ 20	—	—	—
36	Rautatientori—Jollas	1. 1.—31.12.	2	2	—	15 (E)	30	30	—
37	Rautatientori—Hevossalmi	1. 1.—31.12.	3	—	1	20	20	20	60
41	Rautatientori—Mellunkylä	1. 1.—31.12.	3	—	3	20	20	20	20
41A	Rautatientori—Vartiokylä	1. 1.—12. 6.	1	7	—	5 (E)	—	—	—
		13. 6.—28. 8.	1	5	—	10	—	—	—
		29. 8.—31.12.	—	8	—	5 (E)	—	—	—
50	Rautatientori—Koskela	1. 1.—12. 6.	2	2	—	10	20	20	—
		13. 6.—28. 8.	2	1	—	10 (E)	20	20	—
		29. 8.—31.12.	2	2	—	10	20	20	—
51	Rautatientori—Pohjois- Käpylä	1. 1.—31.12.	7	—	—	6	6	6	—
52	Rautatientori—Pirkkola ...	1. 1.—27. 3.	3	5	2	6.7	20	20	30
		28. 3.—12. 6.	3	6	2	6	20	20	30
		13. 6.—28. 8.	3	4	2	7.5 (E)	20	20	30
		29. 8.—27.11.	4	7	2	5	20	20	30
		28.11.—31.12.	4	9	2	5 (E)	15	15	30
53	Rautatientori—Itä-Pakila ..	1. 1.— 9. 9.	3	4	—	10 (E)	20	20	—
		10. 9.—31.12.	3	5	—	5 (E)	20	20	—
54	Rautatientori—Länsi- Pakila	1. 1.—27. 3.	6	6	3	5	10	12	20
		28. 3.—12. 6.	6	5	3	⁴⁾ 5 (E)	10	12	20
		13. 6.—28. 8.	6	3	3	⁴⁾ 10 (E)	10	12	20
		29. 8.—12.10.	6	6	3	⁴⁾ 5 (E)	10	10	20
		13.10.—27.11.	6	7	3	⁴⁾ 5 (E)	10	10	20
		28.11.—31.12.	6	8	3	⁴⁾ 4 (E)	10	10	20
54A	Rautatientori—Itä-Mau- nula	1. 1.—31.12.	—	3	—	⁵⁾ 15 (E)	—	—	—

¹⁾ Ainoastaan aamutungoksessa. Iltapäivätungosaikana ei liikennöidä. — ²⁾ Linjan 32A liikenne hoidetaan linjan 35 vaunuilla. — ³⁾ Linjan 35V liikenne hoidetaan linjan 35 vaunuilla. — ⁴⁾ Linjan 54A vaunut ajavat iltapäivätungosajan linjalla 54. — ⁵⁾ Ainoastaan aamutungoksessa. Iltapäivätungosai-
kana ei liikennöidä.

Linja		Vuoden- aika	Lukumäärä			Vuorotiheys minuuteissa noin klo			
N:o	Pääteasemat		Vaki- naiset	Tun- gos- aika-	Yö-	6.00— 9.00	9.00— 15.30	23.00	23.00— 1.30
			vaunut			15.30 18.00	18.00 19.30	19.30—	1.30
55	Erottaja—Länsi-Pakila	1. 1.—12. 6.	2	2	—	15	30	30	—
		13. 6.—28. 8.	2	2	—	15	30	30	—
	Ruskeasuo—Länsi-Pakila ..	29. 8.—31.12.	2	2	—	1) 6.7	20	20	—
55A	Erottaja—Itä-Maunula	1. 1.—12. 6.	—	4	—	10 (E)	—	—	—
		13. 6.—28. 8.	—	3	—	15 (E)	—	—	—
	Ruskeasuo—Itä-Maunula ..	29. 8.—31.12.	—	2	—	2) 20	—	—	—
56	Rautatientori—Mestarintie	29. 8.—31.12.	1	1	—	30 (E)	60	60	—
62	Rautatientori—Vanha- kaupunki	1. 1.—28. 8.	2	—	—	20	20	20	—
	Rautatientori—Viikinkylä ..	29. 8.—31.12.	2	—	—	30 (E)	30 (E)	60	—
63	Rautatientori—Malmin lentoasema	1. 1.—31.12.	1	—	—	60	60	60	—

Seuraavasta taulukosta ilmenee muutamia autoliikennettä koskevia tietoja vv:lta 1954 ja 1955:

	Vaunukilo- metrimäärä	Matkustajia		Liikennetuloja, mk		Liikennemenoja, mk ³⁾		
		Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Matkus- tajaa kohden
V. 1954	13 215 244	55 991 270	4.24	1 064 360 359	80: 54	839 150 922	63: 50	14: 99
V. 1955	14 209 629	61 908 826	4.36	1 263 796 996	88: 94	1 008 711 288	70: 99	16: 29
Erotus	+ 994 385	+ 5 917 556	+ 0.12	+ 199 436 637	+ 8: 40	+ 169 560 366	+ 7: 49	+ 1: 30
%	+ 7.5	+ 10.6	+ 2.8	+ 18.7	+ 10.4	+ 20.2	+ 11.8	+ 8.7

Johdinautoliikenteen vastaavat luvut vv:lta 1954 ja 1955 ovat seuraavat:

	Vaunukilo- metrimäärä	Matkustajia		Liikennetuloja, mk		Liikennemenoja, mk ³⁾		
		Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Matkus- tajaa kohden
V. 1954	1 125 888	9 256 946	8.22	152 407 069	135: 37	87 380 348	77: 61	9: 44
V. 1955	1 126 789	8 616 277	7.65	153 037 941	135: 82	92 481 003	82: 07	10: 73
Erotus	+ 901	640 669	— 0.57	+ 630 872	+ 0: 45	+ 5 100 655	+ 4: 46	+ 1: 29
%	+ 0.1	6.9	— 6.9	+ 0.4	+ 0.3	+ 5.8	+ 5.7	+ 13.7

Linja-autovaunusto. Kertomusvuoden aikana hankittiin liikennelaitokselle 8 kpl Scania-Vabis B-7159 ja 2 kpl Scania-Vabis B-62 merkistä diesel-linja-autoa, joista kahden viimeisen alustat saatiin jo edellisellä vuonna. Näiden linja-autojen korit valmisti Oy Helsingin Autokoritehdas Ab. Lisäksi hankittiin 18 Volvo B 65506 diesel-linja-auton alustaa, joiden korit tilattiin myös edellämäinitulta tehtaalta, mutta nämä eivät valmis-tuneet kertomusvuoden aikana.

Seitsemän linja-autoa poistettiin liikenteestä ja myytiin.

Linja-autoja oli vuoden päättyessä 240, joista 100 suurta, 139 keskikokoista ja yksi turisiauto. Näistä oli vuoden päättyessä 226 liikennekelpoisessa kunnossa ja rekisteröitynä.

Johdinautovaunusto. Johdinautovaunustoon kuului vuoden päättyessä 23 vaunua, jotka kaikki olivat liikennekelpoisessa kunnossa ja rekisteröitynä.

¹⁾ Linjan 55A vaunut ajavat iltpäivätungosajan linjalla 55. — ²⁾ Ainoastaan aamutungoksessa. Iltpäivätungosajana ei liikennöidä. — ³⁾ Ilman yhteiskustannuksia, korkoja ja kuoletuksia.

Johdinautojen johtoverkosto. Fredrikinkadulla Pohj. Rautatienkadun kohdalla olevan rautatiesillan uudistamisen vuoksi oli johdinautolinja siirrettävä kulkemaan uutta reittiä Arkadiankadusta alkaen Runeberginkatua pitkin Kampin torille asti n. 700 m:n pituudelta. Linja on rakennettu niin, että se voi tarvittaessa jäädä pysyvään käyttöön.

Eino Leinonkadun puolella rakennettiin hallista ulosajoa varten kaarteet ja risteykset sekä 1 jousivaihe. Johdinverkoston pituus oli vuoden lopussa 11 740 m.

Vuoden aikana suoritettiin huomattava määrä peruskorjauksia johdinautolinjalla. Lisäksi Töölöntorin risteys uusittiin kokonaisuudessaan.

Sähkölaitos asensi Töölöntorille uuden syöttökaapelin Topeliuksenkadun linjaa varten.

Johdinvikoja sattui kaikkiaan 41 kertaa, joista ainoastaan yksi aiheutti liikennekeskeytyksen 15 minuutin ajaksi.

L a i v a l i i k e n n e

Moottorilautta Korkeasaari—Högholmen oli purjehduskautena 1. 5. — 16. 10. liikenteessä Korkeasaaren—Pohjoissataman reitillä. Yhteensä kuljetettiin 766 330 matkustajaa joista 257 748 lapsia.

R a k e n n u s t y ö t

Töölö. Hallien lämpökattilat ja lämpöjohdot uusittiin osittain ja korjattiin. Asunto-kiinteistöissä Mannerheimintie 76 ja Töölönkatu 49 uusittiin sähköjohdot. Talossa Mannerheimintie 76 uusittiin vesikatto osittain ja 6 kpl viemärijohtoja. III hallin lattia päällystettiin osittain betonilla.

Vallila. Hallin katto Hämeentie 84—86 uusittiin osittain ja korjattiin. Linja-autohallissa Hämeentie 88 korjattiin ja uusittiin lämpökattilat. Konepajan varaston katto korjattiin. Raitiovaunuhallissa Hämeentie 84—86 peitettiin 4 kanavaa osittain huovalla ja eristettiin. Vanhasta korikorjauspajasta Hämeentie 84—86 kunnostettiin n. 245 m² varastoksi.

Koskela. Lämpökattilat uusittiin.

K o n e p a j a t

Raitiovaunukonepajat. Konepaja valvoi koko vuoden aikana uusien telimoottorivaunujen valmistusta mikä lisäsi huomattavasti konepajojen työmäärää. Vaunut purettiin rautatievaunuista sähkölaitoksen asemalla Salmisaarella. 6 vanhaa moottorivaunua korjattiin perusteellisesti ja modernisoitiin. Täyskorjauksessa oli 72 moottorivaunua ja 52 perävaunua, osakorjauksessa 243 moottori- ja 46 perävaunua. Moottoreissa esiintyi magneettivikoja 47 kertaa, ankkurivikoja 67 ja mekaanisia vikoja 46 kertaa. Ankkureita käämittiin uudelleen 36 kpl. Täyskorjauksessa oli 90 ratamoottoria. Pyöräkorjauksia tehtiin 80 moottorivaunussa ja 49 perävaunussa. Kolhiomaalauksia tehtiin 43 moottorivaunussa ja 16 perävaunussa ja ulkokatot maalattiin 70 vaunussa. 3 moottorivaunua ja 22 perävaunua maalattiin kokonaan, 5 moottorivaunua ja 19 perävaunua osittain.

Linja-autokonepajat toimivat kovan paineen alaisina. Vaunupulan vuoksi esiintyi vaunuissa paljon ylikuormitusta. Korjausohjelma toteutettiin kuitenkin suurimmaksi osaksi. Kuten tavallisesti muodostivat kolhiokorjaukset huomattavan osan työstä. Moottoriajoneuvokolhioita oli yhteensä 1 147, joista 169 vaati suurempia korjaustöitä. Kaikkiaan uusittiin korit 13 linja-autoon ja 2 johdinautoon. 6 vanhaan linja-autoon vaihdettiin uudet 115 hv Volvo-moottorit entisten 95 hv Büssingmoottoreiden tilalle. Rahastajata ajoa varten rakennettiin laitteet 5 linja-autoon. Täyskorjauksessa oli 50 moottoria. Yhteensä suoritettiin 3 052 korjausta, joista 1 251 alustoissa, 735 koreissa, 894 moottoreissa ja 172 oli maalaustöitä.

Konepaja- ja huolto-osastojen kalustoa lisättiin vuoden kuluessa seuraavasti: Töölöön hankittiin 50 tonnin ilmapuristin, 1 teollisuuspolynimuri, 1 pyöränhiomalaite, 1 pistehitsauskone, 1 penkkiporakone, 1 Geigervuoromittari ja erilaisia erikoisnostureita; Vallilaan 1 itserekisteröivä loistetehomittari, 1 hiomakone ja 1 sahanteroituskone; autokorjaamoon 1 röntgendetektor, 1 10 tonnin hydraulinen nosturi ja 2 paineilmakäyttöistä mutterinkiertäjä.

Alukset

Moottorilautalla Korkeasaari—Högholmen suoritettiin tavanomainen vuosikorjaus ja tarkastus. Käyttöhäiriöitä ei purjehduskauden aikana esiintynyt. Kaasuöljyä käytettiin kaikkiaan 19 960 kg, mikä vastasi n. 6.5 kg kaksinkertaisella matkalla. Apumootto-reihin ja lämmitykseen käytettiin 2 126 kg kaasuöljyä.

Matkalippujen hinnat ja myynti

Matkalippujen hinnat. Kertomusvuoden alussa olivat lippujen hinnat eri liikennelinjoilla samat kuin v. 1954.

Sosiaaliministeriön määrääminä tulivat voimaan 1. 3. 1955 uudet tariffimääräykset, joiden mukaan erotetaan kolme maksuvyöhykettä entisten seitsemän asemesta. Lippujen hinnat eri liikennelinjoilla olivat:

				mk
Kaikilla raitiolinjoilla, sisäisillä autolinjoilla sekä autolinjoilla keskustasta Lauttasaareen, Ruskeasuolle, Vanhan Haagan eteläpään, Käpylään, Olympiakylään, Kumpulaan, Annalaan ja Kulosaareen	kertalippu			25
	sarjalippu,	11	matkaa	200
	sarjalippu,	30	matkaa	500
Keskustasta Pitäjänmäelle, Konalaan, Marttilaan, Huopalahden asemanseudulle, Pohjois-Haagaan, Kaarelan eteläosaan, Maunulaan, Pirkkolaan, Länsi-Pakilaan, Metsälään, Koskelaan, Pohjois-Käpylään, Oulunkylään, Vanhaankaupunkiin, Viikiin, Herttoniemeen ja Laajasaloon	kertalippu			30
	sarjalippu,	9	matkaa	200
	sarjalippu,	24	matkaa	500
Keskustasta Malminkartanoon, Kaarelan pohjoisosaan, Itä-Pakilaan, Viikinkylään, Malmille, Marjaniemeen, Vartiokylään, Mellunkylään, Jollakseen ja Hevossalmelle	kertalippu			35
	sarjalippu,	9	matkaa	250

Yöliikenteessä oli kaksinkertainen maksu.

Liput oikeuttivat 5 mk:n hintaisen siirtolipun lunastamiseen, joka puolestaan oikeutti yhteen siirtoon kaikille linjoille, ei kuitenkaan sen vyöhykkeen ulkopuolelle, jolla perusmatka päättyi.

Maksullisen siirron lisäksi myönnettiin yksi ilmainen siirto Pasilan linjalta raitiolinjalle 3 ja päinvastoin; 29. 8. alkaen myöskin raitiolinjalta 10 Ruskeasuon suunnan liityntä-autolinjoille ja päinvastoin sekä raitiolinjalta 12 autolinjalle 100 ja päinvastoin.

Matkustajalta, joka ajoi kauemmaksi kuin hänen lippunsa oikeutti, perittiin 10 mk:n vyöhykelisä.

Alle 13 vuotiaitten lasten kertalippu maksoi kaikilla vyöhykkeillä 10 mk ja oikeutti matkustamiseen kaikkina vuorokauden aikoina.

Koululaisten, invalidien ja sokeain alennuslippujen hinta oli kaikilla vyöhykkeillä 50 mk oikeuttaen 8 matkaan. Matkojen suurin sallittu lukumäärä kuukaudessa alennuslipuin oli koululaisille 72, invalideille ja sokeille 112.

Lastenlippu ja alennusliput oikeuttivat 5 mk:n siirtolipun lunastamiseen samoin siirto-oikeuksin kuin varsinaiset liput.

Henkilökohtaisia vuosilippuja saivat kaupungin virastot ja laitokset sekä posti- ja lennätinlaitos lunastaa 20 000 mk:sta kappaleelta. Poliisilaitokselle myytiin lippuja, jotka eivät olleet henkilökohtaisia, samasta hinnasta kuin edellämäinitut. Muille valtion laitoksille ja eräille järjestöille myytiin vuosilippuja 23 000 mk:sta. Yksityiset henkilöt maksoivat puolen vuoden lipuista 15 000 mk.

Laivalinjalla Korkeasaari—Pohjoissatama olivat lippujen hinnat samat kuin 1. 7. 54 alkaen, nimittäin: aikuisten 25 mk yksinkertaisesta matkasta ja 50 mk edestakaisesta matkasta, 4—14 vuotiaitten lasten vastaavasti 10 ja 15 mk. Korkeasaaren, Palosaaren ja

Hylkysaaren asukkaat maksoivat yksinkertaisesta matkasta 10 mk, lapset 5 mk. Retkeilyryhmiin osallistuvat lapset ja invalidit maksoivat edestakaisesta matkasta 10 mk.

Vuosilippujen, koululais- ja invalidilippujen myynti. Vuosilippuja myytiin 1 836, puolivuosilippuja 1. vuosipuoliskolla 277 ja 2. vuosipuoliskolla 294.

Koulukortteja, jotka oikeuttivat koululaisten alennuslippujen ostoon (à 72 matkaa kuukaudessa), annettiin kevätlukukaudeksi 1 590 ja lukuvuodeksi 1955/56 19 391 oppilaalle. Invalidien alennuslippujen ostoon (à 112 matkaa kuukaudessa) oikeuttavia kortteja annettiin kolmeksi kuukaudeksi kerrallaan, yhteensä 19 792 korttia.

Koululaisille myytiin alennuslippuja yhteensä 5 637 360 matkaa varten, invalideille ja sokeille yhteensä 3 304 176 matkaa varten.

Menot ja tulot

Liikennelaitoksen menot nousivat kertomusvuonna yhteensä 3 233 344 997 mk:aan jakaantuen seuraaviin eriin:

Yhteiset kustannukset:

Hallinto	19 985 431	
Kassa- ja tilivirasto	29 248 154	
Yhteiset sekalaismenot:		
Vuokrat	890 833	
Vakuutusmaksut	9 151 781	
Konttorikaluston hankinta	1 568 033	
Hallintorakennusten kunnossapito	2 896 852	
Eläkkeet	129 634 100	
Lapsilisä- ja kansaneläkemaksut	87 865 976	
Työntekijäin ja viranhaltijain erinäiset edut	6 233 521	
Muita liikennemenoja	5 098 331	243 339 427
Lautakunnan käyttövarat	705 381	293 278 393

Raitioliikennekustannukset:

Palkkaus, ym.	615 357 889	
Sähkövoima	116 048 515	
Raitiovaunuston kunnossapito	280 722 245	
Ratojen ja ilmajohtojen kunnossapito	130 598 563	
Puvut, liput ym., osuus	30 727 049	
Käyttörakennusten kunnossapito	39 563 546	1 213 017 807

Omnibusliikennekustannukset:

Palkkaus	469 641 499	
Polttoaine, öljy	72 248 689	
Vaunusto, renkaat	62 429 407	
Vaunuston kunnossapito	276 914 573	
Autoverot ja -vakuutukset	56 249 825	
Puvut, liput ym., osuus	39 506 205	
Käyttörakennusten kunnossapito	31 721 090	1 008 711 288

Johdinautoliikennekustannukset:

Palkkaus, ym.	46 324 582	
Sähkövoima	15 608 243	
Vaunusto, renkaat	4 487 826	
Vaunusto, kunnossapito	16 922 553	
Ilmajohtojen kunnossapito	1 275 962	
Autoverot ja -vakuutukset	3 718 105	
Puvut, liput ym., osuus	2 926 386	
Käyttörakennusten kunnossapito	1 217 346	92 481 003

Laivaliikennekustannukset 4 005 147

Asuntokiinteistökustannukset 8 624 882

Korot ja kuoletukset:

Laskennalliset korot	232 865 616	
Konttokurantti- ym. korot	73 257 171	
Kuoletukset	307 103 690	613 226 477
		mk 3 233 344 997

Raitioliikenteen paikkakilometrimäärä¹⁾ oli yhteensä 862 018 358, linja-autoliikenteen 668 648 813 ja johdinautoliikenteen 70 825 040, yhteensä 1 601 492 211. Jos yhteiset menot 374 051 114 mk, yhteisten käyttörakennusten ja kaluston pääomavelan korot ja poistot sekä konttokuranttitilin ja sekalaiset korot mukaanluettuina jaetaan suhteessa paikkakilometrimäärään, tulee raitioliikenteen osalle 201 336 557 mk, linja-autoliikenteen osalle 156 172 369 mk ja johdinautoliikenteen osalle 16 542 188 mk. Raitioliikenteen kokonaismenot, pääomavelan korot ja poistot mukaanluettuina, nousivat 1 616 989 254 mk:aan, linja-autoliikenteen 1 451 099 313 mk:aan ja johdinautoliikenteen 137 809 101 mk:aan.

Raitioliikenteen todellinen vaunukilometrimäärä oli 14 228 254, linja-autoliikenteen 14 209 629 ja johdinautoliikenteen 1 126 789, yhteensä 29 564 672. Jos yllämainitut yhteiset menot, 374 051 114 mk, jaetaan näitten kilometrilukujen mukaan, on raitioliikenteen osuus 180 015 332 mk, linja-autoliikenteen 179 779 690 mk ja johdinautoliikenteen 14 256 092 mk ja eri liikennemuotojen kokonaismenot ovat: raitioliikenne 1 595 668 029 mk, linja-autoliikenne 1 474 706 634 mk ja johdinautoliikenne 135 523 005 mk.

Menoerät laskettuna 100 paikkakilometriä sekä (todellista) vaunukilometriä kohden olivat seuraavat:

	Raitio- liikenne	Linja- auto- liikenne	Johdin- auto- liikenne	Raitio- liikenne	Linja- auto- liikenne	Johdin- auto- liikenne
	mk/100 pkm			mk/vkm		
Käyttörakennusten kunnossapito ...	4:590	4:744	1:719	2:781	2:232	1:080
Käyttövoima, polttoaine, öljy	13:462	10:805	22:038	8:156	5:084	13:852
Palkat, virkapuvut, liput ym. liikennemenot	72:052	73:877	67:347	43:653	34:764	42:332
Sairausapu	4:924	3:300	2:507	2:983	1:553	1:576
Radat ja johdot	14:424	—	1:802	8:739	—	1:132
Renkaat	—	9:337	6:336	—	4:393	3:983
Vaunusto, korjaukset ja huolto	31:266	40:383	23:578	18:942	19:003	14:820
Autoverot ja -vakuutukset	—	8:413	5:250	—	3:959	3:300
Pääomavelan korko	13:101	14:407	13:235	7:937	6:779	8:319
Käyttörakennusten, vaunuston, ratojen, johtojen ja kaluston poistot ..	10:407	28:398	27:409	6:305	13:363	17:228
	164:226	193:664	171:221	99:496	91:130	107:622
Yhteiset menot	23:356	23:356	23:356	12:652	12:652	12:652
Yhteensä mk	187:582	217:020	194:577	112:148	103:782	120:274

Yhteiset menot ilmaistuna markkoina 100 paikkakilometriä kohden jakaantuvat seuraavasti: hallinto 1:248, kassa- ja tilivirasto 1:826, eläkkeet 8:095, lapsilisä- ja kansaneläkemaksu 5:486, sekalaisia menoja 1:657 sekä yhteiset korot ja kuoletukset 5:044.

Liikennelaitoksen tulot nousivat yhteensä 2 794 655 653 mk:aan jakaantuen seuraaviin eriin:

Liikennetulot:

Raitioliikenteestä	1 328 506 362	
Omnibusliikenteestä	1 263 796 996	
Johdinautoliikenteestä	153 037 941	
Laivaliikenteestä	11 489 491	2 756 830 790
Asuntokiinteistötulot		8 686 528
Sekalaisia tuloja		29 138 335
Tilivuoden tappio		438 689 344
		mk 3 233 344 997

¹⁾ Vaunukilometrimäärä kerrottuna kunkin vaunun paikkaluvulla.

Omaisuuksien joulukuun 31 p:nä 1955

Vastaavaa:

Rahaa, saamisia:

Kassat	23 210 621	
Tili- ym. saamiset	280 642 296	303 852 917
Tarveaineet ja valmisteet		393 854 118
Nostamattomat määrärahat		895 506 583
Keskeneräiset uudishankinnat		50 412 091
Laitoksen pääoma-arvo:		
Liikennekiinteistöt	1 477 082 500	
Asuntokiinteistöt	150 777 000	
Radat	566 626 000	
Ilmajohdot	76 995 000	
Raitiovaunusto	1 321 300 000	
Omnibusvaunusto	734 414 600	
Johdinväunusto	117 711 000	
Henkilö- ja pakettiautot	4 037 000	
Alus	13 699 000	
Kalusto	187 814 000	
Puhelinosuudet	6 600 000	4 657 056 100
Tilivuoden tappio		438 689 344
		mk 6 739 371 153

Vastattavaa:

Tili- ym. velat	255 849 756
Konttokuranttivelka kaupungille	930 958 714
Siirtyvät määrärahat:	
Vapaat määrärahat	309 093 910
Hankkijain tilille sidotut	586 412 673
	895 506 583
Pääomavelka kaupungille	4 657 056 100
	mk 6 739 371 153

Liikennelaitoksen pääoma-arvon muutokset v. 1955

	Arvo 1. 1. 1955, mk	Myyty omai- suus, mk	Arvonlisäys uudishankin- tojen kautta, mk	Kuoletukset v. 1955, mk	Arvo 31. 12. 1955, mk
Liikennekiinteistöt	1 587 219 500		31 874 000	42 675 000	1 477 082 500
Asuntokiinteistöt	153 226 000		996 000	3 445 000	150 777 000
Radat	483 322 000		110 789 000	27 485 000	566 626 000
Ilmajohdot	72 151 000		9 018 000	4 174 000	76 995 000
Raitiovaunusto	523 725 000		822 330 000	24 755 000	1 321 300 000
Omnibusvaunusto	806 534 600	7 000	87 757 000	159 870 000	734 414 600
Johdinväunusto	135 035 500		706 000	18 030 500	117 711 000
Henkilö- ja pakettiautot.....	4 417 000		539 000	919 000	4 037 000
Alus	14 979 000			1 280 000	13 699 000
Kalusto	94 064 000		18 860 000	24 446 000	187 814 000
Puhelinosuudet	6 420 000		180 000		6 600 000
Tasoituksia			24 190	24 190	
Yhteensä	3 881 093 600	7 000	1 083 073 190	307 103 690	4 657 056 100